

Plenum

Torsdag 12.9.2024 kl. 16.00—19.21

2.2. Muntlig fråga om nedskärningar i yrkesutbildningen (Jessi Jokelainen vänst)

Muntligt spörsmål MFT 134/2024 rd

Muntlig frågestund

Talman Jussi Halla-aho: Ledamot Jokelainen, varsågod.

Debatt

16.08 **Jessi Jokelainen vas:** Arvoisa puhemies! Maailma on monella tavalla ennakkoimaton ja epävarma. Työn kenttä muuttuu jatkuvasti, ja tekoäly tulee muuttamaan sitä tavalla, jota emme vielä täysin tunne. Meidän on päättäjinä varmistettava, että kaikenlaisista taustoista tulevat ihmiset pääsevät päivittämään osaamistaan läpi elämän. Mutta mitä tekee hallitus? Aikuiskoulutustuki on poistettu, ja nyt päätettiin lisäleikkauksista ammatilliseen koulutukseen. Alanvaihtoa ja työurien pidentämistä sekä koulutuspoluilla etenemistä vaikeutetaan.

Sipilän hallituksen lähes 200 miljoonan leikkauksista ammatilliseen koulutukseen ei ole toivuttu, ja nyt Orpon hallitus syventää tätä alennustilaa leikkaamalla 120 miljoonaa lisää. Näiden valossa on irvokasta edes puhua työllisyystoimista. Opetusministeri Adlercreutz, miten olette arvioineet hallituksen politiikan kokonaisvaikutukset elinikäiseen oppimiseen ja mahdollisuuksiin vaihtaa alaa? Miten takaatte sen, että meillä on jatkossakin osaavaa työvoimaa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

16.09 **Opetusministeri Anders Adlercreutz** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Kiitos hyvästä kysymyksestä. Jos minä asetan tämän rahoituksen perspektiiviin: Tänä vuonna ammatilliseen koulutukseen ohjattiin 2 163 miljoonaa euroa. Vuonna 2019 summa oli 1 730 miljoonaa, eli summa on noussut noin 430 miljoonalla. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho!] Tämän leikkauksen jälkeen, joka on valitettava — ei kukaan siitä varsinaisesti iloitse, meidän tehtävä on kohdistaa se mahdollisimman järkevästi — tästä huolimatta ensi vuonna tulee ihan täysimääräiset indeksikorotukset, tulee panostus oppimisen tukeen. Tämänkin jälkeen ensi vuoden rahoitustaso on kutakuinkin sama kuin se oli viime vuonna. Eli se on se iso kuva.

Siitä huolimatta tietenkin oppilaitoksissa joudutaan tähän sopeutumaan: joudutaan arvioimaan koulutuksen määriä, joudutaan tekemään pientä säätöä, jotta varmistetaan se, että tämä ei kohdistu ensimmäistä tutkintoa opiskeleviin. Mutta uskon, että näitten kaikkien muitten uudistusten kanssa se on hyvinkin tehtävissä. Isossa kuvassa [Puhemies koputtaa] hallitus myöskin kehittää ammattikoulutusta.

Punkt i protokollet PR 84/2024 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Razmyr, olkaa hyvä.

16.10 Nasima Razmyr sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos puhutaan siitä isosta kuvasta, niin kyllä tämä hallitus leikkaa koulutuksesta, se on valitettavasti se tosiasiassa. [Ben Zyskowitz: Ei ole! — Krista Kiuru: Ai ei leikkaa koulutuksesta?]

Ja arvoisa hallitus, olen myös hyvin pettynyt siihen, että ammatillisen koulutuksen puolustajia ei löytynyt. Myös tämä rajauksen tekeminen — aivan kuten, ministeri, olette täällä todennut — on hyvin keinotekoisia. Te tulette huomaamaan niissä oppilaitoksissa, te tulette huomaamaan käytännön tasolla, että se ei tule toimimaan. Henkilöstö on sama, laitteet ja välineet tulevat olemaan samat.

Mutta se viesti, minkä te, arvoisa hallitus, lähetätte ammatilliseen koulutukseen, vasta on synkkä. He tarvitsevat arvostusta, ja te lähetätte päinvastaisen viestin. [Sheikki Laakso: Ei pidä paikkaansa! — Vilhelm Junnila: Enemmän rahaa kuin Marin!]

Arvoisa ministeri, ammatillisessa koulutuksessa ollaan tehty valtavasti reformeja, aivan kuten itsekin totesitte äsken. On asianmukaista, että me annamme peruskoululle työrauhaa. Miksi ette suo tätä ammatilliselle koulutukselle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

16.11 Opetusministeri Anders Adlercreutz (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Sinänsä pidän itsestäänselvänä, että opettaja, joka opettaa ilman aikaisempaa tutkintoa olevaa ja sitä, jolla jo ehkä on tutkinto, on sama henkilö. Näitä tuskin kannattaa eritellä. Enkä pidä sinänsä keinotekoisena sitä, että meillä on yhteishaku ja sitten meillä on jatkuva haku. Sinänsä he voivat toki usein opiskella nimenomaan samaa tutkintoa, mutta he tulevat eri kautta, heillä on erilainen tausta.

Mainitsin tässä aikaisemmin, miten ammatillista koulutusta kehitetään. Nämä ovat merkittäviä kehityssaskelia. Samaan aikaan en kiistä, etteikö tämä tiukentaisi ammattikoulujen taloutta, mutta sitä pyritään parantamaan nimenomaan sillä, että luodaan näitä kannusteita, joilla pystytään toisaalta kohdentamaan tarjontaa paremmin, toisaalta nimenomaan sen kautta vaikuttamaan siihen omaan rahoitukseen.

Mutta mitä tulee koulutuksen isoon kuvaan, niin ensi syksystä lähtien ala-asteella tulee kolme vuosituntia lisää. [Puhemies koputtaa] Oppimisen tuen uudistus on sadan miljoonan panostus. [Puhemies koputtaa] Nämä ovat merkittäviä parannuksia suomalaiseen koulutukseen. [Perussuomalaisten ryhmästä: Erinomaista! — Sanna Antikainen: Erinomainen vastaus!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

16.13 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllähän nämä tiedot tuolta budjettiriihestä jopa hieman tragikoomisilta kuulostavat. Siellä pohdittiin viimeiseen asti, säästetäänkö kulttuurista ja taiteesta, säästetäänkö nuorisotyöstä vai liikunnasta, ja päädyttiin säästämään ammatillisesta koulutuksesta jo sen edellisen sadan miljoonan päälle. Kyllä tämä vaikuttaa siltä, että amiskasta on tullut tämmöinen hallituksen koulutussäästöautomaatti — koulutussäästöautomaatti — ja tämä ei kyllä keskustalle sovi. [Ben Zyskowitz: Eikö?] Nämä kokoomuksen puheet tästä erityissuojeluksesta kuulostavat lähinnä vitsiltä, ja perussuomalaisiakin kyllä ihmettelen — ei tämä duunareitten

Punkt i protokollet PR 84/2024 rd

tulevaisuus tässä koulutusasiassa kiinnosta. On tosi hyvä, että korkeakoulutettuja koulutetaan, mutta kyllä me tarvitaan myöskin niitä tekijämiehiä ja tekijänaisia.

Arvoisa opetusministeri, mikä on teidän viestinne näille sadoille, ehkä jopa tuhansille, [Vilhelm Junnilan välihuuto] ammatillisen puolen opettajille, joita joudutaan nyt tämän ratkaisun myötä irtisanomaan? [Puhemies koputtaa] Eikö siellä hallituksessa todella kukaan pidä ammatillisen koulutuksen puolia? [Oikealta: Eikö keskustalle tosiaan kelpaa mikään säästö?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

16.14 Opetusministeri Anders Adlercreutz (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Kyllä me pidämme ammatillisen koulutuksen puolta, ja siksi nimenomaan pyritään kohdistamaan nämä määrärahojen vähennykset mahdollisimman järkevästi ja nimenomaan pyritään parantamaan paikallisia olosuhteita opetuksen tarjonnan suhteen, esimerkiksi. Mutta on ihan totta, että tekijöitä tarvitaan. Myöskin kädentaitoja tarvitaan maailmassa, jossa digitaalisuus ei ole tietenkään vastaus kaikkeen. Siksi on myöskin oleellista, että peruskoulutusta kehitetään, että nähdään käsientaitojen arvo ja että meillä on teknisiä töitä, että meillä on musiikkia ja että meillä on taideopetusta matematiikan, lukemisen, kaiken muun ohessa. Suomalaisen koulun vahvuus on se, että se on laaja-alainen ja että se näkee ihmisissä henkilön omat taidot. Yritetään sen kautta nostaa toisiamme ja ylläpitää monia polkuja. Lukio on yksi, ammattikoulu on yksi. Oppivelvollisuuden [Puhemies koputtaa] pidentämisen myötä näistä molemmista tulee tietenkin luonnollisia osia [Puhemies koputtaa] nuoren kasvussa, ja panostamme näihin kaikkiin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

16.15 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ammatillisen koulutuksen leikkaus nousee hallinnon säästöjen kanssa 130 miljoonaan, ja tämä tarkoittaa esimerkiksi 1 600 opettajan säästöä. Vaikka hallitus väittää, että tämä leikkaus pystyttäisiin toteuttamaan vain aikuisiin kohdistuen, niin oppilaitokset sanovat, että se on täysin mahdotonta toteuttaa. Puhe siitä, että koulutus olisi erityissuojeluksessa, on kyllä pötyä. [Ben Zyskiewicz: Eikä ole! — Välihuutoja vasemmalta]

Työttömyys on kasvanut Suomessa kuluneen vuoden aikana toiseksi nopeiten EU-maissa, ja työttömyysaste on EU-maiden kolmanneksi korkein. Olisi todella oleellista, että meidän aikuisväestö voisi kouluttautua uudestaan ja jatkaa työuria. Kuitenkin hallitus ensin päätti aikuiskoulutustuen lakkauttamisesta, sitten tehtiin vapaan sivistystyön suuret leikkaukset, nyt ammatillisen koulutuksen leikkaukset, ja sitten on vielä koulutusvähennyksen poisto työnantajilta. Eli kaikki osuvat tähän aikuiskoulutukseen. Miten hallitus aikoo kantaa vastuuta aikuisten kouluttautumisesta [Puhemies koputtaa] ja työttömien työllistymisestä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.17 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin vaan sanonut tästä koulutuksen roolista ja asemasta hallituksen työskentelyssä. Me ollaan jouduttu tekemään nämä yhdeksän miljardin sopeutukset, ja siitä kokonaisuudesta kun katsoo

Punkt i protokollet PR 84/2024 rd

opetuksen, osaamisen, sivistyksen kokonaisuutta, niin kyllä, se on erityissuojeluksessa. [Ben Zyskowicz: Juuri näin!] Me laitamme 200 miljoonaa peruskoulun vahvistamiseen, [Välihuutoja] me ollaan huolehdittu kaiken tämän keskellä siitä, että kunta—valtio-suhde on neutraali, mikä mahdollistaa kunnille perusopetuksesta huolehtimisen. Me ollaan viety voimaan indeksitarkastukset yliopisto-, korkeakouluindekseihin. Me annamme miljardin tämän kaiken keskellä tutkimukseen ja innovaatiotoimintaan, suomalaiselle tieteelle, tutkimukselle ja elinkeinoelämälle. [Timo Harakan välihuuto] Isossa kuvassa osaaminen sen kaikilla tasoilla on hallituksen suojeluksessa. Ja mitä tulee ammatilliseen koulutukseen, niin leikkaus on leikkaus, siitä ei pääse mihinkään, mutta me käytämme Suomessa yli kaksi miljardia ammatilliseen koulutukseen. Ne rahat on syytä käyttää paremmin, ja sitä työtä tehdään, jotta se on mahdollisimman vaikuttavaa, ja me todella arvostamme ammatillista koulutusta ja ammatillista osaamista ja teemme kaikkemme, [Puhemies koputtaa] että sen taso pysyy korkeana.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina, olkaa hyvä.

16.18 Anna-Kristiina Mikkonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy todeta arvon pääministerille, että meillä on kyllä vallan erilainen käsitys koulutuksen erityissuojeluksesta. Minulle koulutuksen erityissuojelu ei tarkoita sitä, että ammatilliseen koulutukseen suunnataan 120 miljoonan euron leikkaukset. [Ben Zyskowicz: No verrattakaa muihin säästöihin!]

Nämä säästötoimet kohdentuvat juuri koulutuksen järjestäjiin ensinnäkin alueilla, joilla nuorten oppivelvollisten määrä on pieni. Jo nykyisellään ammatillista koulutusta vaivaa pula lähiopetuksesta. Tunteja on jouduttu nipistämään ja oppimista siirtämään harjoitteluun tai työpaikoille. Lisäksi hallitus on tosiaan jo lopettanut aikuiskoulutustuen, eikä korvaavasta mallista ole tietoaakaan.

Nykyajan työelämä vaatii vahvaa koulutus pohjaa mutta myös valmiuksia oman osaamisen kehittämiseen ja päivittämiseen. Hallitus on omilla toimillaan romuttamassa jatkuvan oppimisen ideologian ja laskee tietoisesti Suomen osaamistasoa. Kysynkin, arvoisa pääministeri Orpo: miksi porvarihallitus on jälleen kerran pettänyt koulutuslupauksen [Puhemies koputtaa] ja laskee tietoisesti Suomen nuorten ja aikuisten mahdollisuutta [Puhemies koputtaa] kouluttautua?

Puhemies Jussi Halla-aho: Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.19 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus ei ole pettänyt koulutuslupausta. En toista kaikkea sitä, mitä äsken kerroin, kun luetteloin, kuinka paljon me käytämme resursseja kaiken keskellä — kaiken säästämisen, sopeuttamisen keskellä — osaamiseen, tutkimukseen ja innovaatioihin, koulutukseen Suomessa. Se on iso valinta, ja sen puolustaminen on ollut äärettömän vaikeaa kaiken tämän välttämättömän säästämisen keskellä. [Välihuutoja vasemmalta] Minusta on aivan väärin väittää jotain muuta.

Kyllä, ammatilliseen koulutukseen kohdistuu säästöjä, mutta kun me olemme arvioineet kokonaisuutta, niin tämä edelleen yli kahden miljardin potti on sellainen, että jos jos-takin piti nipistää, ottaa ja leikata, niin se oli siitä, näin me arvioimme. Mutta siitä huolimatta on yli kaksi miljardia euroa [Timo Harakka: Se oli koulutus!] — kaksi miljardia eu-

Punkt i protokollet PR 84/2024 rd

roa — ammatilliseen koulutukseen niin nuorille, ensitutkintoa opiskeleville kuin aikuis-koulutukseen. Se on todella suuri panostus kansakunnalta, ja siitä me pidämme kiinni. Käytetään ne rahat hyvin, eikä nyt aleta väittämään, että tässä maassa ei huolehdita koulu-tuksesta. [Naurua vasemmalta]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koponen, olkaa hyvä.

16.20 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus tosiaan panos-taa peruskouluun. Rahoitus kasvaa 200 miljoonalla eurolla. [Krista Kiuru: Ja valtionosuuk-sia leikataan!] Ammatilliseen koulutukseen kohdistetaan kymmenen miljoonaa euroa vuo-dessa oppimisen tukeen. Perustaitoja vahvistetaan, mikä hyödyttää myös ammatillista kou-lutusta.

Puhemies! Hallitus tekee koulutuksen kunnianpalautuksen: [Naurua vasemmalta — Vä-lihuutoja] Lisätään matematiikan ja äidinkielen tunteja, jotta perustaidot vahvistuvat. [Hä-linää — Puhemies koputtaa] Saatetaan oppimisen tuki voimaan, että jokainen tukea tarvit-seva oppilas saa tarvittavan tuen. Koulupoliisille suunnataan lisää varoja. Opettajille annea-taan lisää kurinpitokeinoja, ja kännyköiden käyttöä rajoitetaan koulussa, jotta oppimisrauha säilyy ja oppimistulokset parantuvat. Kiusatun oikeusturvaa parannetaan, ja mielen on-gelmiin puututaan terapiatakuulla, mitä te ette saanut voimaan.

Puhemies! Arvoisa opetusministeri, onko hallitus arvioinut tarkasti, miten ammattiope-tuksen leikkaukset kohdistuvat, jotta suomalaisten nuorten koulutus ei vaarannu? Voisitko myös avata oppositiolle, miksi tämä hallitus palauttaa koulutuksen arvostuksen? [Välihuu-toja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

16.22 Opetusministeri Anders Adlercreutz (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän edustaja Koposta hyvästä kysymyksestä. [Välihuutoja] Olet selvästi hyvin perillä hallituksen panostuksista opetuksen suhteen.

Me tiedämme, että oppimisen tulokset Suomessa eivät ole niin hyviä kuin ne vielä vuo-sikymmen sitten olivat. Tiedetään myös, mihin pitää panostaa, ja siihen työhön olemme ryhtyneet. Tosiaankin ensi syksystä lähtien ensimmäisestä luokasta kuudenteen luokkaan tulee yhteensä kolme viikko-oppituntia lisää äidinkieltä, kirjallisuutta ja matematiikkaa. Nämä ovat nimenomaan niitä perustaitoja, joihin tulee panostaa. [Timo Heinonen: Hie-noa!]

Sitten olemme huolissamme segregatiosta kouluissa, siitä, että kaikilla ei mene yhtä hyvin. Siksi me vakinaistamme tasa-arvorahoituksen noin 50 miljoonaan vuositasolla, se on merkittävä panostus. Uudistamme oppimisen tuen. Haluamme varmistaa sen, että jokai-selle tarjotaan nimenomaan sitä tukea, jota jokainen tarvitsee ja jonka jokainen ansaitsee, jotta hän pääsisi polullaan eteenpäin. Tämä on merkittävä tasa-arvoteko myöskin. [Puhe-mies koputtaa] On selvä, että ellei tämä perusta ole kunnossa, niin millään jälkimmäisil-läkään toimilla [Puhemies koputtaa] ei ole merkitystä, ja siksi me panostamme tähän jopa sen 200 miljoonaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri, nyt minuutti on käytetty. — Edustaja Lo-hikoski, olkaa hyvä. [Miko Bergbom: Paljon on korjattavaa edellisen hallituksen jäljiltä!]

Punkt i protokollet PR 84/2024 rd

16.23 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työelämä on muuttunut nopeasti uudistuvaksi, talouden rakenne muuttuu, digitalisaatio etenee, teknologiat kehittyvät, uusia aloja syntyy ja vanhoja hiipuu. Työuran aikana on entistä tärkeämpää täydentää osaamista, ehkä opetella kokonaan uusi ammatti ja vaihtaa alaa. Valitettavasti ikäsyrjintä estää vanhimpia ikäryhmiä pääsemästä työttömyyden kohdatessa kiinni uusiin töihin. Tutkimusten mukaan matalimmin koulutettujen työnhakijoiden tulevaisuudennäkymät ovat synkät.

Yli hallituskausien on ollut yhteisymmärrys, että osaamista pitää vahvistaa, mutta jostain syystä tämä hallitus on hylännyt edellisen hallituksen aloittaman koulutuksen kunnianpalautuksen. [Ben Zyskiewicz: Höpö höpö!] Hallitus on lakkauttanut aikuiskoulutustuen laajasta vastustuksesta huolimatta, ja nyt tämä 120 miljoonan leikkaus AMKEN mukaan johtaa siihen, että yli 11 000 opiskelijaa vähemmän uudistaa osaamistaan. Esimerkiksi sote-alan työvoimapula, miten siihen vastaatte? Miten hallitus aikoo vastata tähän osajapulaan samaan aikaan kun leikkaatte [Puhemies koputtaa] ammatillisesta koulutuksesta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.24 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Mitä aikuiskoulutustukeen tulee, niin täällä jo aikaisemminkin käsiteltiin niitä lukuja, kuinka moni hakeutui sote-alalle ja kuinka moni hakeutui sote-alalta pois, ja kuten tiedetään, niin se ei sitä ratkaissut. Mutta sen sijaan se, mikä on tärkeä asia, on se, miten siellä sote-alan sisällä voidaan kouluttautua pidemmälle. Ja nyt ne panokset, jotka tässä on — tässä on kymmenen miljoonaa euroa varattu tulevaan budjettiin — on viisasta kohdentaa pitkälti esimerkiksi siihen, miten voidaan työn ohella oppimista edistää. Erittäin tärkeänä pidän esimerkiksi kouluttautumista lähihoitajasta sairaanhoitajaksi. Sitä ei varmaan tällä resursilla kokonaan pystytä hoitamaan, mutta ne panokset kannattaa sinne suunnata, koska juuri siellä, nimenomaan näissä julkisen sektorin tehtävissä, joissa vaaditaan muodollinen pätevyys, on eniten ollut hyötyä siitä, mitä aikoinaan aikuiskoulutuksella on haettu.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Asell, olkaa hyvä.

16.25 Marko Asell sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen linja on riskitilassa työmarkkinoiden tarpeiden ja osaamistason noston kanssa. Ammatillisten osajien tarve on esimerkiksi tekniikan ja terveydenhuollon parissa suuri ja koko ajan kasvava. Osajapulaa ei voida ratkaista, osaamistasoa ei saada nostettua eikä Suomen taloutta saada kasvuun koulutuksesta leikkaamalla. Tämä leikkausten kokonaissumma tarkoittaa laskennallisesti siis noin 1 600 opettajan vähennystä, niin kuin täällä on esille tuotu, eikä sitä rahoitusta ole korvamerkitty aikuisten ja oppivelvollisten välillä. Jos opettajat vähenevät, opetus vähenee kaikilta, joita he opettavat.

Ammatillisen koulutuksen lähiopetuksen määrä on jo pitkään ollut riittämätön, vaikka opiskelijoiden opetuksen ja tuen tarve on kasvanut. Nämä leikkaukset pahentavat tilannetta entisestään, joten on pakko kysyä, arvoisa hallitus ja valtiovarainministeri Purra: kun leikkaukset leikkaavat myös tulevaisuuden kasvua ja yritysten kilpailukykyä, niin miten tässä tilanteessa Suomella on tähän varaa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 84/2024 rd

16.27 Opetusministeri Anders Adlercreutz (vastauspuheenvuoro): Haluan ehkä muistuttaa tässä kuitenkin nyt isosta kuvasta. Me tarvitaan monenlaista osaajaa, me tarvitaan korkeakoulutettuja, me tarvitaan ammattikoulun käyneitä, lukion käyneitä. Tämä on osa meidän koulutuspalettiamme. Isossa kuvassa määrärahat ovat hyvällä tasolla, tehdään lisäpanostuksia nyt vaikka tutkimukseen, tki-toimintaan, 280 miljoonan osalta ensi vuoden kohdalla. [Timo Harakan välihuuto] Kyllä nämä panostukset ovat merkittäviä, mutta on selvä, että tilannetta pitää seurata.

Pitää varmaan pohtia pidemmällä tähtäimellä koulutuksen rakennetta noin yleisellä tasolla: Miten iso ongelma on eri tutkintojen kasautuminen? Kun kouluttautuu uudelleen johonkin, onko oleellista, että se on täysi tutkinto, vai voisiko sen muodostaa pienemmistä kokonaisuuksista? Tämä on myöskin pohdintaa resurssien järkevästä käytöstä.

Tästä 1 600:sta: Se lähtee kaikesta siitä olettamuksesta, että kustannusrakenne on pelkääntään palkkakuluja. No, niinhän ei ole. Todellinen vaikutus on varmaan huomattavasti pienempi, mutta ei käy kiistäminen, etteikö tämä olisi määrärahojen leikkaus. Se ei kuitenkaan tarkoita muuta kuin sitä, että se on viime vuoden tasolla kokonaisuudessaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri, nyt aika on täytetty ja ylitetty. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

16.28 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ammatillisesta koulutuksesta valmistuu korvaamatonta työtä tekeviä lähihoitajia, kokkeja, putkiasentajia ja vaikka ammattilaisia sinne maa- ja metsätalouseläälle. Keväällä 2023 perussuomalaisten puheenjohtaja Purra totesi, että hän haluaa ammatilliseen koulutukseen arvopalaautuksen. Keväällä 23 ennen eduskuntavaaleja kokoomuksen puheenjohtaja Orpo totesi, että koulutus on erityissuojeluksessa. [Timo Heinonen: Kyllä, näin on!] Nyt kun teillä onkin kädesänne ministerinsalkut, vaihtuivat lupaukset leikkauksiin. Te leikkaatte yli sata miljoonaa ammatillisesta koulutuksesta. [Ben Zyskowitz: Verratkaa muihin leikkauksiin!] — Se ei kuulosta ihan reilulta edes äänestäjien näkökulmasta, ei edes silloin, vaikka edustajanne huutavat, että verratkaa niihin muihin leikkauksiin. Kyllä, ei saa hoitoa sotestakaan, mutta leikataan samalla koulutuksesta.

Kertoisitteko nyt, arvon ministeri Purra, mitä te tarkoittatte ammatillisen koulutuksen arvopalaautuksella silloin, kun tämän lausuntonne annoitte? En usko, että kukaan muu ministeri osaa teidän puolestanne lausuntoanne selittää. [Tuula Väättäinen: Eikä ehkä haluaakaan!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Opetusministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

16.29 Opetusministeri Anders Adlercreutz (vastauspuheenvuoro): Me tehdään tällä kaudella merkittäviä uudistuksia niin peruskouluun, lukioon kuin ammattikoulutukseen — varhaiskasvatukseenkin tulee uudistuksia. Teemme lisää panostuksia, varaamme lisää rahaa koulutukseen, opettajien koulutukseen, varhaiskasvatuksen ammattilaisten koulutukseen. Iso kuva on se, että pyrimme näissä varsin niukoissa puitteissa toimimaan niin hyvin ja tehokkaasti kuin mahdollista.

On selvää, että jos meillä olisi antaa lisää varoja, niin varmaan pääsisimme vielä parempaan. Yhtä lailla on selvää, että siinäkin tilanteessa, että emme voi budjetteja kasvattaa, pyrimme tekemään uudistuksia, jotta toiminta olisi mahdollisimman tuloksellista, mahdolli-

Punkt i protokollet PR 84/2024 rd

simman motivoivaa, jotta työhyvinvointi niin opettajien kuin oppilaitten osalta olisi mahdollisimman hyvää. Siihen tähtää esimerkiksi rahoitusmallin uudistaminen, jolla pyritään nimenomaan kannustamaan siihen paikalliseen joustoon [Puhemies koputtaa] ja yrityselämän kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.30 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos aikuiskoulutustuen lakkauttaminen ja tämä jättimäinen säästö ammatillisesta koulutuksesta on erityissuojelua ja kunnianpalautusta, niin, arvoisa pääministeri, pyydän, että lopetatte tämän kunnianpalautuksen heti. [Ben Zyskowicz: Höh höh!]

En tiedä, tiedätekö, mikä tilanne on tuolla kentällä. Kävin itse tiistaina Etelä-Pohjanmaalla, tapasin koulutuksen ammattilaisia siellä. He kertoivat, että tilanne on nyt se, että siellä työttömyys kasvaa ja samaan aikaan on pula osaajista. Kun kysyin heiltä, mikä on ratkaisu, he sanoivat, että koulutus ja osaaminen. Ja nyt tilanne on se, arvoisa ministeri, että ei siellä millään pienellä säädöllä tästä selvitä. Heidän viestinsä oli selvä: mitenkään tätä leikkausta ei voi hoitaa niin, etteikö se kohdistu myös nuoriin ikäluokkiin.

Jos me haluamme tästä suosta jotenkin selvitä, niin se edellyttää sitä, että meillä on osaavaa työvoimaa sinne, missä työvoimaa tarvitaan. Nyt te pahennatte tällä päätöksellä sekä työvoimapulaa että työttömyyttä ja samaan aikaan jaatte lisää [Puhemies koputtaa] veronkevennyksiä suurituloisille ja Kela-korvauksia. [Puhemies: Kysymys!] Ovatko ne tärkeämpiä kohteita, ministeri Adlercreutz?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

16.32 Opetusministeri Anders Adlercreutz (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Se, mistä puhuitte, edustaja Lindtman, oli kohtaanto-ongelma: se, että on tarvetta tietyillä aloilla, mutta sitten kouluttaudutaan toisille aloille. Nimenomaan tähän pyritään nyt vaikuttamaan. Se toiminnanohjauksen kokeilu, johon 40 opetuksen tarjoajaa ja opetuksen järjestäjää pääsee mukaan, nimenomaan tarjoaa niitä työvälineitä, sitä joustoa, jota esimerkiksi tämä, jonka kanssa puhuitte, varmasti on peräänkuuluttanut itsekin. Nähdään se paikallinen tarve, pystytään ohjaamaan resursseja paremmin, sen sijaan, että aina ministeriöstä tulee määräys siitä, mihin ne varannot pitää suunnata. Nyt tämän kokeilun myötä pystyy paikallisesti sen määrittelemään joustavammin. [Krista Kiurun välihuuto] Tämä on nimenomaan ratkaisu tähän asiaan. On selvää, että jos sen kaveriksi voisimme laittaa miljoonittain lisää rahaa, niin varmaan se olisi vielä helpompaa, [Välihuutoja vaussemalta] mutta tässä tartutaan nimenomaan tähän mainitsemaanne ongelmaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho, olkaa hyvä.

16.33 Johannes Yrttiaho vas (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Meillä siellä kotona Turussa, arvoisa pääministeri, on iso telakka, kymmenentuhatta työntekijää, ja nyt tuo telakka on saanut uuden ison tilauksen, puolitoista miljardia euroa. [Oikealta: Hienoa!] Se tarvitsee uutta työvoimaa, osaavaa työvoimaa, mutta te leikkaatte ammattityövoimasta, osaavista työntekijöistä tulevaisuudessa.

Punkt i protokollet PR 84/2024 rd

Eilen täällä käsiteltiin paikallista sopimista, sen lisäämistä. Tuo esitys johtaa palkkadumppaukseen ja ulkomaisen halpatyön laajenemiseen. [Timo Heinonen: Ei pidä paikkaansa!] Näillä eväilläkö te, arvoisa pääministeri Orpo, nostatte tämän turkulaisen, saksalaisomisteisen mutta tappiota tekevän telakan plussalle? Ei tällä tavalla lisätä tuottavuutta, ei lisätä talouskasvua. Teidän politiikkanne on laiskan pääoman politiikkaa. Ette investoi osaamiseen, leikkaatte siitä ja poljette vain työehtoja.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.34 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Elinkeinoministeri Rydman on paikalla ja voi ehkä jatkaakin tästä, mutta ymmärsinkö oikein, että teidän mielestänne telakkaa ei pitäisi tukea, [Johannes Yrttiahon välihuuto] sitä tappiota tekevää telakkaa, niin kuin sanoitte? Se on aikamoinen lausunto, nimittäin hallitus on tehnyt hartiavoimin töitä sen eteen, että Suomessa on niin Turun telakka, Rauman telakka kuin Helsinginkin telakka ja että niillä on tilauskirjoissa tuotteita, jotta on töitä. Kyse on kymmenientuhansien ihmisten työpaikoista, suomalaisista työpaikoista. Kaiken a ja o on se, että siellä on tilauksia, ilman sitä ei ole työpaikkoja.

No, sitten mitä tulee osaavaan työvoimaan, niin tämä leikkaus ammatilliseen koulutukseen ei kyllä uhkaa telakkateollisuutta, ei varmastikaan. Nyt on aivan oleellista katsoa kokonaisuutta jälleen kerran. Ne panostukset, mitä tehdään esimerkiksi innovaatiotoimintaan, koulutukseen, huippuosaajiin, jotta ne laivat kehittyvät, jotta ne ovat maailman parhaita tuotteita myös jatkossa — se on tässä nyt kaikkein oleellisin asia. Ja edelleen toistan: yli kaksi miljardia euroa ammatilliseen koulutukseen, nuorisosteelle — sitä kehitetään — [Puhemies koputtaa] ja aikuiskoulutukseen. Ei tämä ole loppumassa mihinkään. [Krista Kiuru: Ja 120 miljoonaa miinusta!]